

Секція: Бухгалтерський облік, аналіз і аудит

Гаранжа Анна Олександрівна

студентка кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування

Навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС» СумДУ

м. Суми, Україна

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА

Витрати виробництва відіграють важливу роль в під час процесу виробництва, оскільки вони формують собівартість продукції, відповідно впливаючи на її конкурентоспроможність. З економічної точки зору витрати виробництва являють собою грошове вираження виробничих ресурсів, що були застосовані під час здійснення процесу виробництва продукту. Пошук шляхів мінімізації на промисловому підприємстві виробничих витрат є важливим завданням підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. При цьому велике значення має науково обґрунтована класифікація виробничих витрат.

Питанню щодо класифікації витрат виробництва в економіці на протязі тривалого часу приділялася достатньо велика увага, проте, такої класифікації витрат, яка змогла б задовольнити інформаційні потреби користувачів, до сих пір не розроблено. Вітчизняна класифікація витрат виробництва потребує доповнення новими видами та упорядкування за більш загальними ознаками. Тому розгляд зарубіжного досвіду на основі успішних американських компаній стосовно сутності виробничих витрат та їх класифікації дозволить вітчизняним підприємствам по-іншому згрупувати витрати для їх ефективного обліку.

Опираючись на вивчені матеріали американських промислових фірм витрати виробництва групуються за наступними принципами [3, с.82]:

1. За економічним змістом. Згідно такої класифікаційної ознаки витрати виробництва є основні та накладні. Основні витрати включають основні матеріали, а також заробітну плату виробничо-промислового персоналу, що були затрачені на готову продукцію. В цей же час всі інші витрати належать до накладних.

2. Залежно від способу віднесення витрати виробництва розподіляються на прямі та непрямі. Прямі витрати безпосередньо можна віднести на виробництво виробів, тоді як непрямі слід розподіляти через певні співвідношення (непрямі матеріальні витрати, заробітна плата управлінського персоналу тощо) [2, с.13].

3. Залежно від зміни обсягу випущеної продукції чи продажу виробничі витрати поділяються на постійні та змінні. Змінні – це витрати, які змінюються через зміну обсягів випуску продукції. Відповідно постійні витрати не змінюються із збільшенням або зменшенням обсягу продукції чи продажу (заробітна плата адміністраторів фірми, страхування майна, амортизація основних засобів та ін.). Виокремлюють три типи постійних витрат – це робочі, запрограмовані та довготермінові. Витрати, що передбачені на тривалий час (наприклад, амортизація будівель і споруд) є довготерміновими. Витрати, які є необхідними для поточної діяльності підприємств (податки, страхування тощо) називаються робочими виробничими витратами. Запрограмовані витрати не пов'язані з виробничою та іншими видами діяльності фірми (наприклад, витрати на дослідження або рекламу та ін.). Такими витратами управління здійснює вище керівництво компанії.

4. Залежно від способу (методології) списання. Така класифікаційна ознака розподіляє всі виробничі витрати на затрати конкретного періоду та витрати на вироби. Витрати на вироби прямо пов'язані із виготовленням продукції, тому їх обсяг змінюється прямо пропорційно до кількості відпущених виробів. Сюди належать такі витрати як пряма заробітна

плата, прямі матеріальні витрати та інші. В цей же час існують і витрати, що відносяться до певного періоду, які мають невиробничу природу та списуються на конкретний період. Загальний обсяг таких витрат незалежний від кількості випущеного продукту підприємства. Це такі витрати як адміністративні, дослідницькі, збутові тощо [2, с. 12].

5. Залежно від управлінських функцій витрати розподіляються на виробничі витрати, адміністративні витрати та витрати, пов'язані з реалізацією продукції. Виробничі витрати – це витрати на виробництво товарів. Адміністративні витрати являють собою витрати на утримання керівних кадрів, а також організацію виробництва й управління.

Витрати, що пов'язані із реалізацією продукції відносяться до позавиробничих витрат. Вони розподіляються на:

- витрати, що пов'язані з географічним розташуванням, тобто витрати на збут (наприклад, розвантаження, переміщення, реклама, заробітна плата торгових працівників і т.д.);
- витрати, пов'язані із розробкою та дослідженням;
- витрати, пов'язані із випуском цінних паперів [3, с.83].

6. Залежно від ознак доцільності витрати виробництва поділяються на релевантні або доцільні та не релевантні (недоцільні). Доцільні витрати виробництва пов'язані з прийняттям рішень, а недоцільні, в свою чергу, не залежать від прийнятих рішень, а зберігаються навіть тоді, коли продукція не випускається (наприклад, плата адміністраторам, амортизація та ін.).

Тож, розглядаючи класифікацію виробничих витрат іноземними вченими можна спостерігати схожість поглядів із вітчизняними науковцями. При цьому завжди в різних країнах головним завданням обліку і калькулювання виробничих витрат залишається визначення собівартості одиниці продукції, а також контроль за матеріальними трудовими та іншими витратами.

Література

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський учет в зарубіжних країнах: учеб. пособ. / Ф.Ф. Бутинець и др. – Житомир: Рута, 2002. – 660 с.
2. Бутинець Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб Управління / Ф. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 1(22). – с. 11-18.
3. Лучко М. Р. Бухгалтерський облік в зарубіжних країнах / М. Р. Лучко., 2006. – 440 с.